

ARHITEKTŪRAS, DIZAINA UN VIDES APSKATS

Latvijas architektūra

Burtnīca #1(75)/08

Koks. «Zaļā māja».

«Trenči». «DEPO projekts». Ervīns Krauklis.
Amatciems. Čiris. «Ziedoņdārza mājas».

Pikniks Kopenhāgenā

Viktoria Barinova, arhitekte

foto: Mads Hilmer, V. Barinova, «BIG», Casper Dalhoff, Julien De Smedt, «PLOT»

Ja jūš nēkad neesat bijuši Kopenhāgenā, jums tas jāaplūnā – ja bijāt tur pirms gadiem septiņiem, droši varat braukt vēlreiz – Dānijas galvaspilsēta jums sagādās pārsteigumus un baudu. Arī mēs nolēmām, ka pilsētas jaunākā arhitektūra jāredz klītienā, jo publikācijas daļa arhitektūras žurnālos un aculiecinieku atsauksmes izraisīja patiesu interesi. Lielu atbalsta ceļojuma plānošanā gūvām no izdevuma «New Architecture in Copenhagen / COPENHAGEN X 2007» (izdevējs DMC), kā arī no tā autoru tīmekļa vietnes www.copenhagendn.dk.

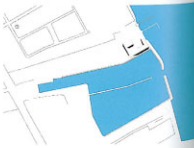
Savu kļeļojuma programā iekļāvam arhitektu biroja «PLOT» (šobrīd sadalījus divu tā dibinātāju *Julien de Smedt* «JDS» un *Bjarke Ingels* «B.I.G.» biroja) veikumu – *Amager plūdmales jaunatnes centru* (*Det Maritime Ungdomshus*). Tas ir pabeigts 2004. gadā, atrodas *Amager Strandvej 13 Sundby* jachtklubā teritorijā. Arhitektu birojs – «PLOT»+«B.I.G.»+«JDS» galvenie arhitekti – *Bjarke Ingels* un *Julien De Smedt*,

projekta vadītājs – *Finn Norbjørn*; projekta arhitekts – *Thomas Christoffersen*; piedalījās – *Annette Jensen, Bo Boveris, Throning Ståhøer, Henrik Isdal Nielsen, Jesper Wichmann, Jørn Jensen, Mads H. Lund, Marc Jay, Nina Ter-borch, Xavier Paris Puges*; inženieri – a/s «BIRCH» un KROGBOE; būvnieks – a/s «E. Pihl & Søn»; kopējā platība – 2000 m²; izmaksas – 1 450 000 eiro.

Lai jaunatnes centrā nokļūtu, no *Lagens-parken* metro stacijas jāiziet 15 jāiet līdz jūrai (metro līnija vēl nav pabeigta, dīzē objekts varēs pabeidzēt tuvāk) un no līdas pusēs jāatrod *Sundby* jachtklubā vīteri. Iekļējā ceļojā galā redzāms jāstu līcītis. Neviena cita tūrista, izņemot mūs, nebija, un mēs varējām brīvi izvēlēties, kur piesēsties saulītē. Konstatējām, ka būve iekārtota ļoti labi un ēdrekoka klājs ir perfekts. Atcerējāmies dažus stāstus no objekta tapšanas vēstures.

Ēkas autoriem, protams, bija jāievēro projektētāmas normatīvi. Viens no tiem regulē dēļu klājs spraugu lielumā, taču, veidojot «spraugu» efektu, liela daļa klājs dēļu

«Amager» plūdmales jaunatnes centrs.

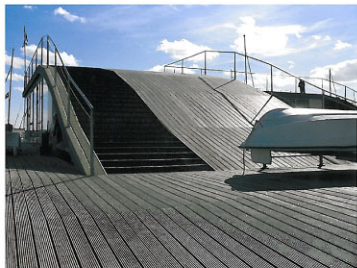

ir savērti. Lai saglabātu dēļu virsmaļo līnāro vienmērīgo kārtojumu, dēļu spraugas ir nevienmērīgas, t. i., vienā galā platākas nekā otrā. Normatīvu veidotāji tādos gadījumos diez vai paredzēja. Lai saskaņotu risinājumu ar pilsētu, arhitekti sagādāja dēļu klājs fragmentu mērogā 1:1 un pasaicināja Kopenhāgenas Pilsētas departamenta pārstāvi. «PLOT» uzdeva, ka pilsētas atbildīgās amatpersonas ļoti atbalstīja neparasto risinājumu, taču likums visiem ir viens. Pasagājot pa klājs paraugu, pilsētas pārstāvis

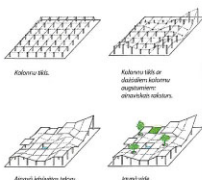
trīca, ka viņam tas ļoti patīk, bet tikai tad, ja spraugu nav lielāka par normatīvi noteiktajiem trīs centimetriem. Arhitekts pārlicības pilns par savu būvnieka prieklikumu pārstāvī priekšā noonerģija platāko spraugu, kas izrādījās piecus centimetrus plata... Ak, neražā! *Bjarke Ingels* no «PLOT» kā atvainojoties pasmaidīja un paskatījās uz ierēdņi, kas notīca «...Hmum, labi, bet tad ne platāk par so.»

Ir arī normatīvs, kas ierobežo pandusu dīpumu, ar Latvija. Ja paskatāmies rūpīgi,

šo būvi, stingri ievērojot normatīvu, nebūtu iespējams realizēt. Tomēr ainaviskais projekta raksturs ir noteicošais, tādēļ tika nolēmts to piedalītā Kopenhāgenas parku pūsgurainajiem zālieniem, kas izvērtēti vecpilsētas nocietinājumu vietās. Pati projekta ideja – izvietot divus atšķirīgu ēkas lietotāju – jauniešu centru un *Sundby* jachtklubu – telpas atsevišķi, taču vienotā vīļpāinā mākslīgi ainavā –, ir liels, lai gan līdzīga rakstura risinājumu pirms tam jau izmēģināja *Jokohamas*

Šo būvi, stingri ievērojot normatīvu, nebūtu iespējams realizēt. Tāpat zinātniskās projekta raksturs pilsētas acīs ir neortodoks, kādēļ tika nolemts to piedāvāt Kopenhāgenas parku paaugstinājējiem zāliem.

terminālo autori – arhitektu birojs «Foreign Office». Zemes gabals ir piesārņots ar smagajiem metāliem, un tradicionālās ēkas būvniecībai zeme būtu jānomaina, t. i., dziļi pur to jāsamaksa. Tādējādi atnāstais risinājums ir pamatots un patiesi elegants. Vieglā, pārklājotā koka struktūra, kas neaprasa zemes nomainu (smagie metāli ir stabili un neizguro), ļauj ietaupīt budžeta daļu novirzīt papildu publiskās telpas – brīvi izmantojama dēļu klāja – radīšanai.

Ēka komplektā ar saulīti un vizuālo jūru veidoja fona ideāli malīti. Ieturēdams mēs izklidām pa objektu: apstāšanās dēļu klāja «kaps», tad teritorijas perimetru.

Pamanījām, ka daži cilvēki jauniešu centra telpās (multifunkcionālā zāle ar virtuvu un skatu uz jūru) kārtēja ikdienas augļus, gatavojaies ballītei. Tāko nomazgāti apelsīni betona interjerā un smilšādie jaunieši ļāva apskaut šī mikroojoņa ledzīvotājus, pēc kuru pietiekama naris radies. Ierastais materiālu kontrasts – arī betons, iekšā koks – ir apgriezts otrādi. Pasvirtojot objekta ārējās pārsvaru. Pusotra stunda paskreja nemanot, un mēs devāmies uz pieturu «kerti» autobusu, kas iet tikai reizi stundā.

Atkal esam centrā, pie Kopenhāgenas ostas kanāla (*Københavnssøen*), kas ir Ezerunda (*Øresund*) jūras lūdens atzars.

Mēs ausis skan lieliskais Podwalski (*mp3* formāta failā), ko lejupielādēju no www.copenhagendef.dk. Tas ir angļiski un stāsta par Kopenhāgenas kanālmalas mūsdienu arhitektūru maršrutā no Jaunās operas centra ziemeļos līdz svāigāko jaunbūvju piemēriem uz dienvidiem no centra. Redzams milzīgs pilsētas peldojo gadu darbs, kas ieguldīts kanāla krastmalas un ostas teritoriju pārveidošanā un atdzīvīšanā.

Tuvāk vecpilsētas dienvidu galam pie *Langebro* tilta aplūkājām Kopenhāgenas publisko peldvietu (*Havneparken*). Arhitektu birojs «PLOT+BIG+JDS»; galvenie arhitekti – *Bjarke Ingels* un *Juulien De Smedt*.

projekta vadītājs – *Finn Norckjer*; projekta arhitekts – *Jakob Møller*; piedalījās – *Christian Flinderup, Henning Ståben, Ingrid Serritelle, Marc Joy*; konsultanti – «CC DESIGN»; izmaksas – 580 000 eiro.

Skulpturālās koka dēļu veidojums uz pontoniem šeit atrodas jau kopš 2003. gada jūnijā, un to pastiprta pilsētas Kultūras un sporta ēku fonds. Pagājušā gadsimta 30. gados te ir bijusi spa tipa peldvieta, bet ostas un ar to saistītas rūpniecības atliešu ietekmēja ūdens kvalitāti, un peldvieta 1954. gadā bija jālikvidē. Tagad, kad osta ir «aizgājusi» no pilsētas centra, ūdens atkal ir pietiekami tīrs, lai tajā peldētos. Jaunā

peldvieta ir 2500 m² liela un sastāv no trīs baseiniem: 86 x 8 m peldēšanas baseina, kas savienots ar lūcenu zonu, un diviem brīvdabā dzījamajiem baseiniem: 0,7 m dziļa bērnu un 1,2 m dziļa vecāku bērnu un senioru baseina. Peldvietā ir vieta maksimāli 600 cilvēkiem. Baseinu ģeometrija notīsa arī glābēju skatu laukus, tiem nodrošināja maksimālu peldvietas pārskatāmību. Septembra beigās demētā peldvieta jau bija slēgta un glābēju postenis bija tukšs, taču blākus aktīvi norīvēja ūdens polo lūdzīgs mačs smilnēs.

Gar kanālu ir ierīkota promenāde jeb parks (*Havneparken*) ar Kultūras namu (*Kulturbuset*). Peldvieta ir parka organiska

Jaunais
Ekskluzīvais
hidromasažas SPA

Piedāvājam izveidot relaksējošu kompleksu jūsu mājās: baseinus, saunas, tvaika peldvietas.

LATINWEST PELDBASEINI

Aprikojums • MONTĀŽA

Reģi: Rīga, Garbārdes iela 20-1
Tālrunis: 7313060, fakss: 7315275, māks. Nr. 11
Balne: Rīga, Brīvības gatve 526/528
Tālrunis: 7552782, e-pasts: info@latinwest.lv
<http://www.latinwest.lv>

Nepārtrauktība. Pielietotais Islands Brygge izstrādātais parka turpinājums uz ūdens. Viena nepārtraukta plāna savieno krastmalu un ūdeni.

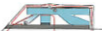
Drošība. Aizsūtīti vien no grūtību zonā uz vienu notecināšanu geometriju, uzskaitot ekoloģiskos punktus iespēju. Lielāku zonu plātums pieaug līdz ar ūdens augstumu, samazinot 12 m no 5 m augstumu pusi.

Pelns. Maksimālā gār tūrisa bazinā, lai arī vien iespējams pārveidotu bēdā ungrūtielādas sākā.

Spēle. Solīte bazinā bērniem un zēniem ārē spēļu spēlēt ar atpūsties līdzīgi kā pilsnīnā.

Pievienība. Par izstrādāto parādīšiem var nokļūt jebkurā pilsnīnā. Viena. Stratēģiski novietotus murgus pilsnīnā nokļūt par visiem bērniem un cilvēkiem ar kustību vai redzes traucējumiem.

sastāvdaļa vai tā turpinājums uz ūdens un nodrošina terasētu pāreju no krastmalas līdz ūdenim. Parka promenāde savieno pilsētas centru ar jauno kvartālu *Havestaden* un ir pilna gan ar vēsturisko šī rajona *Islands Brygge* rūpnīcu artefaktiem, kas pielāgoti jaunai funkcijai, gan jauniem labiekārtojuma elementiem: skaitborda rampām, volejbola laukumiem, piknīka vietām, bērnu spēļu laukumiem. Brīvdienā lielam paviljonam līdzīgs kultūras nams bija pilns ar cilvēkiem, darbojās bārs-restorāns, notika mazu gleznu izstāde-tirdziņš, bet ārā uzstājās džeza grupa. Sabiedriskās (kopīgas ar vietējiem) uzturēšanās priekš ūdens malā pārņēma arī mūs, un mēs ilgi nosēdējām, jāpūtot kājas un blenžot uz jauno biroju ēku apbūvēto pretējo krastu.

Kā raksta dāņu žurnāls «Arkitektur DK» (2003, Nr. 6), birojam «PLOT» te izdevusies reta kombinācija: inovatīva arhitektūra ar mazu budžetu un patiesu tautiskumu. Objekts perfekti atbilst arī mūsdienu konjunktūrai: 1) tas realizē «zaļu», ekoloģisku (šeit: «zilu») koncepciju; 2) atbilst postindustrialās ekonomikas pieprasījumiem pēc jaunām izklaides iespējām; 3) ar vienkāršiem līdzekļiem aizdāvina jūras kanāla promenādi, vienlaicīgi uzbudinot «klerkus» no pretējā krasta.

Milzīgā peldētavas popularitāte rosina priekšlikumu par ziemas slēgtas peldētavas izbūvi uz ūdens ar siltā dziļūdens pumpēšanu, to pašlaik apspriež dāņu presē. Šī projekta liktenis vēl nav noteikts, bet tas ilustrē gan cilvēku kaislīgu aizraušanos ar peldēšanu, gan vēl neizmantotas mūsdienu tehniskās iespējas ūdens izklaides industrijā.

Manuprāt, dāņiem izdevies pēc ilgtiem gadiem atkal ieņemt Skandināvijas «spicākās» arhitektūras valsts pozīciju un šobrīd pārspēt sivos konkurentus – Somiju un Norvēģiju. Un tas nav tikai «PLOT» nopelns. Iepazīšanos ar mūsdienu Dānijas arhitektūru turpināsim nākamajos «Latvijas Arhitektūra» numuros. ▀